

Lastensuojelun määräaikojen valvonta

Valvonnan kohde

Kaavin kunta

Ratkaisu

**Itä-Suomen aluehallintovirasto määrää sadantuhannen (100.000,-) euron uhkasakon uhalla Kaavin kunnan huolehti-
maan ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 15.6.2022
mennessä siitä, että Kaavin kunnan lastensuojelun henkilö-
töresurssit ovat riittävässä suhteessa lastensuojelulain vel-
voitteisiin ja asiakasmääriin.**

Määräyksen noudattamisen valvonta

Aluehallintovirasto velvoittaa Kaavin kunnan toimittamaan aluehallin-
tovirastolle 4.7.2022 mennessä selvityksen toimenpiteistä, joihin se
on tässä päätöksessä annettujen määräysten ja hallinnollisen oh-
jauksen perusteella ryhtynyt sen arvioimiseksi, ovatko kunnan toi-
menpiteet alkaneet ja ovatko ne tilanteeseen nähden riittävät.

Selvitykset tulee toimittaa Itä-Suomen aluehallintovirastolle osoitteen
Itä-Suomen aluehallintovirasto, PL 2, 13035 AVI.

Sähköinen asiointiosoite on: kirjaamo.ita@avi.fi

Selvityksessä tulee mainita diaarinumero ISAVI/3072/2022.

Asian kuvaus

Vireille tulo

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 3.12.2021 antamallaan päätöksellä (ISAVI/4061/2020) määrännyt, että Kaavin kunnan tulee viimeistään 28.2.2022 mennessä huolehtia siitä, että

- 1) lastensuojeluilmoitukset ratkaistaan lastensuojelulain 26 §:ssä säädetyin tavoin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä ilmoituksen tai hakemuksen vastaanottamisesta ja
- 2) palvelutarpeen arvioinnit laaditaan lastensuojelulain 26 §:ssä ja sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetyin tavoin ilman aiheetonta viivytystä, viimeistään kolmen kuukauden kuluessa lastensuojeluasian vireille tulosta ja että
- 3) henkilöstöresurssit ovat riittävässä suhteessa lastensuojelulain velvoitteisiin ja asiakasmääriin.

Päätöksessään aluehallintovirasto lisäksi velvoitti Kaavin kunnan toimittamaan selvityksen vireille tulleiden lastensuojeluasioiden sekä palvelutarpeen arviointien käsittelyajoista sekä määräaikojen ajan tasalle saattamisen vuoksi tehdyistä jatkotoimenpiteistä viimeistään 15.3.2022. Selvityksessä tuli mainita myös lastensuojelun käytössä oleva henkilöstömäärä tehtävittäin.

Kaavin kunta toimitti pyydetyn selvityksen 15.3.2022. Aluehallintovirasto katsoi selvityksen perusteella, että valvontaa tulee jatkaa (jatkovalvonnan diaarinumero ISAVI/3072/2022).

Selvitykset

Kaavin kunnan sosiaalijohtaja Minna Jauhiainen on antanut asiassa ISAVI/4061/2020 pyydetysti selvityksen 15.3.2022. Selvityksen mukaan tarkastelujaksolla 1.12.2021-28.2.2022 Kaavin kuntaan on tullut 34 lastensuojeluilmoitusta, joista lakisääteisen seitsemän arkipäivän sisällä ilmoituksen vastaanottamisesta on käsitelty kaikki ilmoitukset.

Palvelutarpeen arviointeja on ajalla 1.12.2021-28.2.2022 ollut vireillä 13. Näistä on lakisääteisen kolmen kuukauden kuluessa valmistunut

vain 3 kpl. Tällä hetkellä kesken on kuitenkin vain yksi palvelutarpeen arviointi, jonka kolmen kuukauden määräaika ei ole vielä ylittynyt.

Selvityksen mukaan lastensuojelussa on toiminut ajalla 1.12.2021-28.2.2022 työntekijät seuraavissa tehtävissä:

- Määräaikaisessa virassa lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Virka on vakinaistettu 1.3.2022 alkaen. Virassa jatkaa määräaikaisesti työntekijä 31.5.2022 saakka.
- Ostopalveluna hankittu virassa toimiva sosiaalityöntekijä. Tähän vakinaiseen virkaan on palkattu viranhaltija, joka ei ole kuitenkaan ollut tehtävässään ainakaan tänä ja viime vuonna. Maaliskuun 2022 alusta virassa ei ole ollut työntekijää. Ajalle 16.-23.3.2022 tehtävässä toimii ostopalvelutyöntekijä.
- Kaksi perhetyöntekijää. Selvityksenantohetkellä toisessa toimessa työskentelee henkilö vakituisessa toimessa ja toisessa toimessa on sijainen pitkän poissaolon takia. Toista toimea ollaan kehittämässä sosiaaliohjauksen suuntaan.
- Sosiaalijohtaja toimii tarvittaessa lastensuojelussa työparina.

Kaavilla on siis lapsiperhepalveluissa kaksi sosiaalityöntekijän virkaa ja kaksi perhetyöntekijän toimea. Sosiaalitoimessa työskennellyt sihteeri on siirretty kunnan hallintoon helmikuun 2022 alussa.

Asiakkuuksia on selvityksenantohetkellä lastensuojelussa 52 ja sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa 19 eli yhteensä asiakkaita on 71.

Kuuleminen

Saamansa selvityksen perusteella aluehallintovirasto katsoi, että Kaavin kunta on aloittanut toimenpiteet lastensuojelulain määräaikojen saattamiseksi lainmukaiseksi. Selvityksen mukaan kaikki seurantajaksolla tulleet lastensuojeluilmoitukset oli käsitelty määräajassa. Palvelutarpeen arvioinneissa oli edelleen runsaasti viiveitä, mutta selvityksenantohetkellä kesken oli kuitenkin vain yksi palvelutarpeen

arviointi, jonka määräaika ei ollut vielä ylittynyt. Aluehallintovirasto katsoi, että sosiaalityöntekijöiden määrä Kaavin kunnassa ei ole riittävä.

Aluehallintovirasto varasi Kaavin kunnalle hallintolain (434/2003) 34 §:n ja uhkasakkolain (1113/1990) 22 §:n mukaisesti tilaisuuden antaa kirjallisen selityksen määräyksen antamisesta ja uhkasakon asettamisesta ennen asian ratkaisemista.

Sosiaalijohtaja Minna Jauhiainen antoi kirjallisen selityksen, joka saapui Itä-Suomen aluehallintovirastoon 21.4.2022. Hallinto- ja sivistystoimenjohtaja Anu Huusko täydensi selitystä 22.4.2022.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 49 a §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta asiakastyöhön osallistuvaa henkilöstöä.

Pykälän 2 momentin mukaan jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja.

Lastensuojelulain (417/2007) 11 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että ehkäisevä lastensuojelu sekä lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua on järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina sitä tarvitaan.

Saman pykälän 2 momentin mukaan lastensuojelun on oltava laadultaan sellaista, että se takaa lastensuojelun tarpeessa oleville lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen heidän tarvitsemansa avun ja tuen.

Lastensuojelulain 13 b §:n 1 momentin mukaan lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä), jonka tulee olla sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö.

Pykälän 2 momentin mukaan yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 30 lasta asiakkaanaan. (22.12.2021/1276)

Voimaantulosäännöksen mukaan lakimuutos on tullut voimaan 1.1.2022. 13 b §:n 2 momentissa säädettyä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän asiakkaiden enimmäismäärää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2024. Siihen asti lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 35 lasta asiakkaanaan.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 56 §:n 1 momentin mukaan, jos sosiaalihuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 56 §:n 2 momentin mukaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi velvoittaa kunnan tai kuntayhtymän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 48 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi.

Suunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä, sen toteutumista on seurattava säännöllisesti ja toimintaa on kehitettävä asiakkailta sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Kaavin kunnan sosiaalihoitaja Minna Jauhaisen 21.4.2022 antaman selvityksen mukaan 19.4.2022 lastensuojelun asiakasmäärä on seuraava:

- lastensuojelun asiakkaita on 45, joista viisi asiakasta on kodin ulkopuolelle sijoitettuja.
- Jälkihuollossa on 10 täysi-ikäistä ja yksi alaikäinen asiakas.
- Lisäksi SHL:n mukainen asiakkuus on 19 lapsella.
- Yhteensä asiakkaita lapsiperhepalveluissa on siis 75. Lastensuojelun alaikäisiä asiakkaita on 46.

Selvityksen mukaan sosiaalityöntekijätilanne 21.4.2022 on:

- Lapsiperhepalveluitten virka on perustettu ja ollut avoinna 1.3.2022. Tähän virkaan oli yksi hakija, joka valittiin. Työntekijä otti viran vastaan määräajaisesti 31.5.2022 saakka. Työntekijä on ollut poissa 16.3.2022 alkaen ja on poissa 31.5.2022 saakka. Rekrytointi on avoinna ja työntekijää vakinaiseen virkaan haetaan 1.6.2022 alkaen. Poissaolon ajalle on mahdollisuus palkata työntekijä heti. Virkaa on hakenut yksi työntekijä, jota ei ole tavoitettu vielä 21.4.2022.
- Toisessa lapsiperhepalveluitten sosiaalityöntekijän virassa on viranhaltija, joka on ollut jo pitkään poissa. Tämän sijaisuuden rekrytointi ei ole tuottanut tulosta. Viranhaltija on tällä erää poissa 30.9.2022 saakka. Rekrytointi on auki 22.4.2022 saakka. 21.4.2022 mennessä virkaan on ollut yksi epäpätevä hakija. Viransijaisuuteen on ehdolla ostopalvelutyöntekijä, jonka työn aloitusajankohtaa ei olla vielä sovittu.
- Aikuissosiaalityön/vammaispalveluitten sosiaalityöntekijä aloitti 24.3.2022.

- Ostopalveluna on palkattu sosiaalityöntekijä kuudeksi päiväksi ajalle 20.4.-28.4.2022
- Sosiaalijohtaja ja aikuissosiaalityön/vammaispalveluitten sosiaalityöntekijä tekevät lapsiperhepalveluitten työtä omien tehtäviensä ohella. Sosiaalijohtajan hallinnollista työpanosta on jaettu muille työntekijöille työpanoksen irrottamiseksi lapsiperhepalveluitten työhön.
- Sosiaalijohtaja on 12.4.2022 saanut luvan rekrytoida ostopalvelutyöntekijöitä avoimena oleviin virkoihin. Tällä hetkellä myös ostopalvelutyöntekijöitä on huonosti tarjolla.

Aluehallintovirasto toteaa, että lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon palvelujentarpeen arviointi ja niiden myöntäminen ovat suu- relta osin sosiaalityöntekijälle laissa määriteltyjä tehtäviä. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävään kuuluu valvoa lap- sen edun toteutumista koko lastensuojeluprosessin ajan. Tämän mahdollistamista varten lastensuojelulaki pyrkii turvaamaan lakisää- teisten työntekijöiden työtehtävät kohtuullisilla asiakasmäärillä. Työnantajan velvollisuus on huolehtia, että nämä asiakasmäärät py- syvät lastensuojelulain 13 b § mukaisina. Kyseisiä asiakasmääriä ei voi ylittää rikkomatta lakia.

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussa (EOAK/566/2021) tode- taan, että myös jälkihuollossa olevalla lapsella tai nuorella on oikeus saada tukea sosiaalihuollon ammatillisesti koulutetulta viranhaltijalta jälkihuollon suunnittelussa ja sen toteuttamisessa. Lapselle tai nuo- ralle kuuluva oikeus saada sosiaalityön palveluja ja tavata omaa työntekijäänsä tulee turvata riittävästi ja yksilöllisesti myös jälki- huollon aikana jälkihuoltosuunnitelmassa kuvattuihin ja jälkihuollon aikana mahdollisesti muuttuviin jälkihuollollisiin tarpeisiin vastaa- miseksi

Aluehallintovirasto katsoo, että kaksi lapsiperhepalvelujen sosiaali- työntekijää on riittävä määrä lastensuojelulain velvoitteiden täyttä- miseksi suhteessa Kaavin kunnan lastensuojelun asiakasmäärään.

Aluehallintovirasto toteaa, että aluehallintoviraston 3.12.2021 antamasta määräyksestä huolimatta kahdessa lapsiperhepalvelujen sosiaalityöntekijän virassa ei tällä hetkellä kummassakaan ole tosiasiallisesti tekijää. Kaavin kunta on ryhtynyt rekrytoimaan viranhaltijaa ja viranhaltijan sijaista. Vakituista virkaa on hakenut yksi ilmeisesti kelpoisuusehdot täyttävä hakija ja sijaisuuteen hakuaika on ollut avoinna 22.4.2022 saakka.

Aluehallintoviraston määräyksestä huolimatta sosiaalijohtaja on saanut vasta 12.4.2022 luvan rekrytoida ostopalvelutyöntekijöitä avoinna oleviin virkoihin. Tämän vuoksi aluehallintovirasto pitää määräyksen antamista uhkasakolla tehostettuna perusteltuna lastensuojelun asiakkaiden oikeuksien turvaamiseksi.

Aluehallintovirasto toteaa lopuksi, että lastensuojelulaissa säädetyt määräajat ovat ehdottomia. Määräaikoja ei voi ylittää rikkomatta lakia. Jokaisella lastensuojelun asiakkaalla on oikeus saada asiansa käsiteltyksi sille säädetyssä määräajassa. Aluehallintovirasto ja Valvira valvovat lastensuojelun määräaikojen toteutumista THL:n kyselyn perusteella edelleen myös Kaavin kunnan osalta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Johtaja Ulla Ahonen

Ylitarkastaja Taija Liukkonen

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Taija Liukkonen, puhelin 0295 016 800 (vaihde)

Jakelu ja suoritemaksu

Kaavin perusturvalautakunta, saantitodistuksella

Päätös on maksuton.

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira
(V/24183/2021)